

Posem remei al 'catanyol'?

El català oral i escrit està farcit d'interferències del castellà. Alguns barbarismes són fàcilment detectables (*liar, bueno, desperdici...*) però n'hi ha d'altres que conviuen camuflats en la llengua, com ara *exitós, bronca i a mida que*. Mes enllà dels castellanismes vinculats al lèxic, la llengua també se serveix d'interferències sintàctiques i morfològiques, que sovint passen més inadvertides per als parlants. És el cas de *la deute o ho parlem*, quan en català *el deute* és masculí i *parlem d'una cosa*, i per tant direm que *en parlem*.

Aquest català, ben viu sobretot a l'àrea metropolitana de Barcelona,

Sabíeu que...

Els jocs i els esports s'escriuen amb preposició i sense article. Per exemple, "jugar a bàsquet" i no "jugar al bàsquet". Només hi ha alguns jocs de cartes que trenquen la norma, com ara "jugar a la brisca"

és conegut popularment com a *catanyol*, un terme format pels mots *català* i *espanyol*. Per combatre'l acaba de publicar-se un manual pràctic que inclou prop de 500 interferències extretes de la vida real, de converses anònimes de carrer, dels mitjans de comunicació, i documentades i recollides pel filòleg Pau Vidal. Amb el títol optimista *El catanyol es cura* (Barcanova, 2012), el llibre no pretén ser un diccionari que es limiti a donar una llista d'equivalències entre el *catanyol* i el català correcte, sinó que va més enllà i ofereix exemples pràctics acompanyats d'explicacions, com ara que "en català ens donem la mà, donem les gràcies i moltes altres coses, però els petons els fem", però en canvi "fem un pas", i no "donem un pas" com en castellà.

L'autor també recopila alguns mots admesos per la normativa però que segons el seu parer són "blasmables", com ara *tenda*, quan ens referim a la botiga; *mudar-se*, en el sentit de canviar de cas; *prendre una dutxa*, quan ja tenim el verb *dutxar-se*, i *per complet* quan en català ja tenim la locució *del tot* o l'adverbi *completament*. *

Willy Uribe: fent surf al País Basc

Quan un encara no ha llegit a Willy Uribe (Bilbao, 1965) li sorprenen les preguntes que li fan a totes les entrevistes. Per què no és més conegut? Per què no el llegeixen més? Per què no és vostè Pérez Reverte o un autor suec? Preguntes com aquestes poden ser maleducades, mesquines i totalment inapropiades. Però és cert que quan has llegit una sola vegada a Willy Uribe, la pregunta és obligada perquè no trobes ni un sol argument que faci que no agradi una novel·la del basc.

Uribe té talent, ofici, veu pròpia, valentia, coratge, honestat i mirada envers els seus personatges i els arguments imbricats a l'heura amarga, complicada i fosca del bosc basc. Les seves històries funcionen a tots els ni-

l'esquena cremada per la violència. I tot el que genera aquesta quan la violència té arguments, mites, interessos i comptes pendants. Els silencis, els codis, les línies vermelles i els llocs on hi ha cafè per als uns i no per a uns altres. Amb alè de western, Ismael és un babau que torna a casa perquè vol la seva part del pastís. Fill pròdig de la corrupció econòmica basca i que edípicament mata el pare fent-se legionari espanyol. Ismael creu poder espantar els nens a la piscina. Però quan es fica a l'aigua, la piscina és un llac d'aigües tenebroses i els nens, taurons. Una ex-dona, una pistola dormida d'ETA i els poderosos amos d'Euskadi en consells d'administració i bancs són altres dels personatges. En fi, una novel·la rodona del principi al final.

vells de lectura. Són rellotges a la nit. Bombes de maquinària perfecta que esclaten en el moment precís. I funcionen per a tots tipus de lectors. De gènere –Highsmith, Thompson, Goodis–, fóra de gènere –els seus personatges són profundament fills de Hemingway– i per a tots els paladars. Pensa en els pròxims cinc aniversaris que t'han convidat. I compra cinc exemplars de la novel·la *Sé que mi padre decía*. Serà una aposta segura.

Sé que mi padre decía. Qualsevol lector es mereixia trobar aquest llibre a les llibreries. I això ho hem d'agrair a Enrique Murillo i els seus *Los libros del lince*. *Sé que mi padre decía* va ser publicada al 2008 per l'editorial El Andén, una megalomaniaca construcció que es va ensorrar. Ergo, el llibre que havia guanyat el Memorial Silverio Cañada com a millor primera novel·la negra del 2009 va quedar descatalogat. Com a teló de fons, un Bilbao amb

Uribe, surfista, fotògraf a més d'escriptor de culte i a l'espera de nous lectors, té també altres plats. *Nanga, Ciudad Bilboa* (que ara reedita en digital Sigueleyendo.es), *Cuadrante Las Planas* (finalista del Premi Tusquets), *Los que hemos amado* i *Allí donde ETA asesinó*. Aquest últim llibre amb pròleg del lendakari Patxi López és un volum que recull fotografies dels escenaris dels assassinats d'ETA el dia del seu aniversari i a la mateixa hora. Un llibre incòmode per a una societat –com gairebé totes– que no accepta l'autocrítica ni –especialment– dels seus fills, ni la valoració que el fet diferencial basc també són gairebé mil morts que encara són argumentats i excusats.

Willy Uribe. Necessary. Personal. Valent. I indiferent a la les preguntes perquè potser sospita la majoria de les respostes. *Charlie don't surf*. Tampoc a Euskadi. *

N

No trobes ni un argument perquè no agradi una novel·la del basc Willy Uribe

Conflicte

Uribe ha fet un plànol dels assassinats d'ETA. A la foto, el lloc on van caure abatuts dos membres de l'ertzaintza el novembre del 2001

A. ALDAI / EFE

Opinió